

הפרק הרביעי מסתיים בדרשה על סוף פרשת סוטה. התורה מתארת באריכות את תהליכה של האשה הסוטה, ישנו פסוק שלכאורה מיותר שמסכם את הפרשה: "זאת תורת הקנאות אשר תשטה אשה תחת אשה ונטמאה". הגמרא מביאה ברייתא שמבארת מה למדים מסוף פרשת הסוטה (שם כז):

ת"ר: "אשר תשטה אשה תחת אישה" - להקיש איש לאשה ואשה לאיש.

כלומר, יש ללמוד את דיני האישה והאשה בצורה שווה. ואלו הן ההלכות הנלמדות (שם):

למאי הלכתא? אמר רב ששת: כשם שאם הוא סומא לא היה משקה, דכתיב: ונעלם מעיני אישה, כך היא אם היתה סומא לא היתה שותה. רב אשי אמר: כשם שחיגרת וגידמת לא היתה שותה, דכתיב: והעמיד הכהן את האשה לפני ה'... ונתן על כפיה, כך הוא אם היה חגיג או גידם לא היה משקה. מר בר רב אשי אמר: כשם שאילמת לא היתה שותה, דכתיב: ואמרה האשה אמן אמן, כך הוא אם היה אילם לא היה משקה.

רב ששת לומד, כמו האישה העיוור איננו משקה את אשתו, כך אם האשה עיוורת היא איננה שותה מהמים. רב אשי לומד, כמו שחיגרת וגידמת איננה שותה, כך גם האישה החיגרת והגידם איננו משקה מן המים. מר בנו של רב אשי לומד, כמו שאילמת איננה שותה, כך אילם איננו משקה.

רב ששת מקיש איש לאשה, ורב אשי ובנו מקישים אשה לאיש. ויש לעיין, מדוע שאשה עיוורת לא תשתה מהמים? כל עוד הבעל רואה! הרי התורה אמרה "נעלם מעיני אישה".

עוד יש להקשות, מדוע בעל גידם, חיגר או אילם, איננו יכול להשקות את אשתו? הרי רק היא צריכה לעמוד ולהניף ולהישבע בפה!

לימוד היקש הינו דרך להשוות בין שני עניינים שסמוכים זה לזה. התורה חיברה שתי מילים כדי שנלמד מהם בהיקש, במקרה שלנו ישנו פסוק מיותר: "אשה תחת אישה". אחד מכללי ההיקש הוא "אין היקש לחצאין", כלומר אינך יכול ללמוד מעניין לעניין רק חצי מהדברים ולא כולם. כגון, אי אפשר ללמוד שאשה שחיגרת לא ישקו וישתו, אך גידם יכול להשקות. משום שאם הקשנו איש לאשה ואשה לאיש, הוא בכל דיני ההשקאה.

תוקף ההלכתי של ההיקש הוא כמו המידות שהתורה נדרשת משום "שאינן משיבים על ההיקש". ננסה בע"ד לעיין בקשר בין המידה הנדרשת להלכה.

הזוהר הקדוש מלמד אותנו את מהות הקשר בין האישה לאשה, וזה לשונו (קדושים פא: מתורגם):

ומתי נקרא אדם אחד? בשעה שנמצא זכר ונקבה, ומתקדש בקדשה (בעטרה) עליונה, ומתפנה להתקדש. ובא ראה, בזמן שנמצא אדם בזוג אחד זכר ונקבה ומתפנה להתקדש בראוי, אז הוא שלם, ונקרא אחד בלי פגם. משום כך צריך אדם לשמח את אשתו באותה שעה, לזמן אותה ברצון אחד עמו. ויתפנו שניהם כאחד לאותו הדבר. וכשנמצאים שניהם כאחד, אזי הכל אחד בנפש ובגוף. בנפש - להדבק זה בזה ברצון אחד. ובגוף - כמו שלמדנו שאדם שלא נשא הוא כמי שנחלק, וכשמתחברים זכר ונקבה, אז נעשים גוף אחד. נמצא שהם נפש אחת וגוף אחד, ונקרא אדם אחד. אז הקדוש ברוך הוא שורה באחד, ומפקיד רוח של קדשה באותו אחד.

הזוהר עוסק בהשראת הקדושה באדם המאוחד, ע"כ מברר הזוה"ק מהו אדם אחד? ועונה, שאיש ואשה נשואים יחד בקדושה אזי נקראים אחד. לא סתם אחד אלא "הכל אחד בנפש ובגוף", משום שאדם שאיננו נשוי הינו "כמי שנחלק" ורק האישה והאשה ביחד הם גוף אחד.

היה אפשר לחשוב שהאשה ששותה את המים המאוררים, היא עומדת לבדה, ומניפה את המנחה לבדה, ונשבעת לבדה. ע"כ אומרת התורה "אשה תחת אישה" ולמדים חז"ל להקיש ולחבר איש לאשה ואשה לאיש, מפני שהם אחד. והבדיקה אמנם עוברת דרך האשה, אך היא בודקת את שניהם כאחד.

היה אפשר לחשוב, שהאיש והאשה נפרדים, אך הבדיקה היא בדיקה זוגית ולא יחידית. ע"כ שמניפה האשה את המנחה, חייב שלאיש יהיה גם ידיים, מפני שהוא גם חלק מההנפה. ושהאשה עומדת הוא גם צריך רגליים, וכן שהיא נשבעת הוא גם צריך פה. כלומר, הם נבדקים כאחד, בגוף ובנפש.

נראה לענ"ד שהלימוד הוא חייב לבוא דווקא בהיקש (עוד לפני השאלה השנייה למאי הלכתא), מפני שהיה אפשר לחשוב שהאיש והאשה הם שני עניינים נפרדים, אבל "אין היקש לחצאין" מפני שהאיש והאשה אחד הם, וכך הם נבדקים.